

Mandolina



Mandolina, to strunowy instrument muzyczny z rodziny chordofonów szarpanych, mający cztery pary strun strojonych w kwintach. Skala mandoliny (zakres dźwięków muzycznych) wynosi od g do fis³. Tyle od strony muzycznej. Historycznie mandolina, prawdopodobnie z perskiego pandura, poprzez arabskie dambura, łacińskie mandora przeszło do włoskiego mandola - pieśczośliwie mandolina (mała mandola). I tak zostało w polszczyźnie.

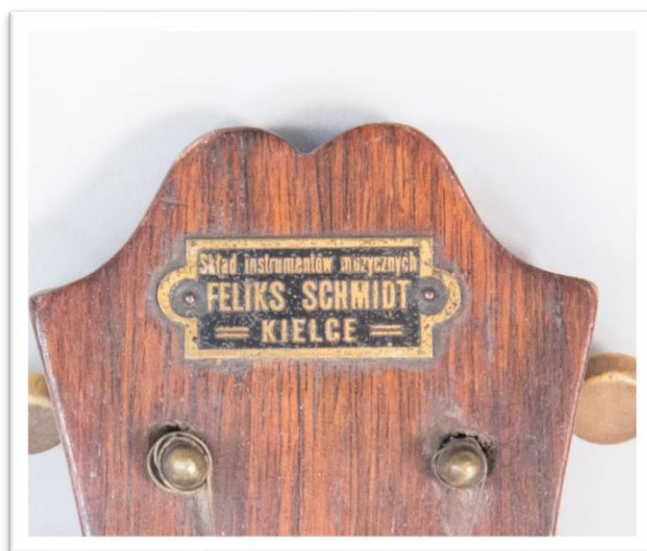
Instrument ten, dzisiaj chyba niedoceniany, wywodzi się od miniaturowej lutni popularnej w średniowieczu, zwanej mandora. Na mandorach grały wówczas nawet anioły, co poświadcza obraz Agnolo Gaddiego z ok. 1390 r., a także rzesze muzyków, z samym Antonio Vivaldim i muzykantów, zwłaszcza w południowej Europie (warto zajrzeć tutaj: <https://www.youtube.com/watch?v=9OJobsyIryc>, gdzie gra Avi Avital, który przywrócił mandolinie godność instrumentu koncertowego). Stamtąd wraz z emigrantami, szczególnie Hiszpanami i Włochami, mandolina trafiła do północnej Ameryki, gdzie stała się powszechnym instrumentem bluesa, folku i country. Nie przez przypadek to właśnie świetne warsztaty

lutnicze Półwyspu Apenińskiego wytwarzały także mandoliny. Tuż przed 1900 r. powstała w Ameryce mandolina płaska, obecnie najpopularniejsza.



Agnolo Gaddi, *Koronacja Maryji Dziewicy z sześcioma aniołami*, ok. 1370, Narodowa Galeria Sztuki w Waszyngtonie.

Pod koniec XIX wieku Feliks Schmidt, zapewne należący do kolejnego pokolenia starej kieleckiej rodziny browarniczej i kupieckiej, otworzył przy ul. Sienkiewicza 39 „Skład Instrumentów Muzycznych” pod swoim, budzącym w mieście zaufanie, nazwiskiem. Sprowadzał na zamówienie fortepiany, oferował też znacznie poręczniejsze instrumenty, takie właśnie jak mandoliny, oznaczając je stosownymi plakietkami. Zajmował się także ich naprawą, był zatem sam – lub zatrudniał – lutnika.



Z jego firmy pochodzi lutnia wykonana w sycylijskim warsztacie, którego autorskie wklejki ozdobione były rogami obfitości: „Fabbrica Instrumenti Musicali Artistici Ermelinda Silvestri ditto fondata nel 1891 Italia, Catania”. Producenci instrumentów szarpanych z Katanii cieszyli się dobrą renomą. Takie firmy jak „Catania Carmelo” i właśnie „Ermelinda Silvestri” były największymi wytwórcami w tamtym okresie. Firma Silvestri została założona w 1891 r. i we wczesnych latach pięćdziesiątych XX w. zmieniła nazwę na „S. Sgroi Silvestri”; działała do lat sześćdziesiątych. Pochodzące z niej instrumenty są nadal dość popularne. Charakteryzuje je solidna budowa i użycie dobrego drewna.

Kielecka mandolina pochodzi prawdopodobnie z początku XX wieku.

Krzysztof Myśliński

